
INUVIALUKTUN

INUVIALUKTUN

INUVIALUKTUN

2006 APIQSUUTIT INUNGNUN
2D

2006 Apiqsuutit Inungnun

ALLAT TAIGULAITKAIT MAKPIRAAT

MAKPIRAAQ A

Aglautinik maqailaittuanik aturlutin.

Aglaguvit aturlutin ANGUYUANIK AGLANIK.

UVANI ISAGLUTIN aglaglugu aimaviin

Apqutim atinga kisitchingalu

Iglum kisitchinga

Inuuniarvik, inuuniarvikpak

Nunam atinga

Tuyurvik

Ququarvik

Ququarvium kisitchingit

1. UKUAT ILALIUTILUGIT MAKPIRAAQ B-MUN

- **TAMAITA INIPTINGNIITTUAT, IGLUPTINGNI**, nutaraaraaluit tukkumayuattaug ilaliutilugit;
- **ILISAQTUAT** allani nunani aglaan utiqpaktuat ilingnun aimavingnun ilaliutilugit, allani ilisariaqtilutik savakpagumiklu auyanngurman ilaliutilugit;
- **NUTAQQAT ILANGIK AVINMATIK** atausimiisuittut ilanni amaamangani itpaktuat ilanniptauq aappangniitpaktuat ilangik avinmatik. Ilaliutilugit nani itchuuyuat ubluni May 16, 2006mi;
- **TUVAAQATIRUAQTUAT ALLANI UNUUSIMAYUAT** savaksimayuat asu ilisariaqsimayuat aglaan aimavaktuat ilaanni;
- **NUUTTUAT ALLANIN NUNANIN** uvani inuuvaktuat;
- **ALLANIN NUNANIN QAIMAYUAT** inuuqatigiblugit ilangit;
- **QAIMAYUAT ALLANIN NUNANIN SAVAGIAQSIMAYUAT ILISARIAQSIMAYUAT LUUNNIIN** inuuqatigiblugit ilangit;
- **TUKKUMAYUAT** uvani aglaan qangma **MUNAQSIVINGMIITTUT** (innauyuat tukkumavianun, anniarvingmun asu itiqtauvingmiittut), **ARVINILINGNI TATQIQSIUTINI TADJAVIINNGITKUMIK SULI**;
- **ALLAT** ilingniittuat May 16, 2006nguqpan, **ALLANIK TUKKUMAVIRUANNGITTUAT**.

2. UKUAT ILALIUTINAGIT MAKPIRAAQ B-MUN

- **Allani nunani Canadami aimaviruaqtuat** aglaan tukkumayuat uvani (itiriaqtuqsimayuatlu asu nayuqpagaatin ilaanni , uvani aimavingni);
- Allani nunani **itiriaqtuqsimayuat** Canadamun (savagiaqsimablutik asu yaraiqsiriaqsimayuat);
- Kavamatkunni savaktuat allani nunani qaimayuat ilangitlu iqatigimayait.
 - **Tamaita** uvani iglumi inuuvakkumik May 16, 2006mi, allani nunani Canadami luunniin **asu** itiriaqtuqsimayuat asu kavamani savaksimayuat allani nunani, una nalunairlugu.
 - Aglaglugu Makpiraaq Bmi atinga aimavingalu tukkumayuat tadjvani **asu** nakin qaimagaan asu quliarlugu nalunaivialuglugu. Quyanainniirlugu aasiin.

TAIMAAQTUQ APIQSURVIK

MAKPIRAAQ B

1. **Ilvitlu ilagilutin, qapsit inuuvakpat uvani iglungni, May 16, 2006mi?** Ilaliutilugit tamaita →
inuuniaqpaqtuat uvani, aullamagumik sivikittumik aglaglugit. _____
2. **Sivulliyuaq atinga tailaviung, aasiin tuaqataa atinga, aasiin,** nutarangit tadjvani inuuvaktuat? Allat inuuyuat tadjvani atingit tailugit.

Ilaliutilugu atingit inuuniarumik iglungni kisanik.

KINGULLIQ ATINGA

SIVULLIQ ATINGA

Inuk 1

Inuk 2

Inuk 3

Inuk 4

Inuk 5

Inuk 6

Inuk 7

Inuk 8

Inuk 9

Inuk 10

MAKPIRAAQ C

Taigurlugit atqit aglaktatin, aasiin apirilugu:

Atinik quliangitpit nalulaaqlutin atingit ilaliutilangmagaita?

Naaggai

Ii → Iitchurilutin ilvit ilaulangmagaata. Ilaliutilugit Makpiraaq Bmi, iluaqpata.

Imaniittuq:

- *allami ighuruaqtuat aglaan ilingiittuat;*
- *inuk sivikittumik allaumayuq.*

MAKPIRAAQ D

1. **Makpiraaq Bmi atinga aglaksimayuaq savakpakpa nautdjviksaani tuniyaksanik?** (nausuuyuanik, niryutunik, miluk, tingmiat, manniit, iglumi nautchiaruaqtuanik, Qitchirvium napaaqtungit, nunayak, siirnaqtuyuaq honey, silaavam siirnanga, amrit, allaniglu)

Naaggai → **Makpiraaq E-muglutin**

Ii

2. **Angalatchivakpaung savaangit tamaani nautdjviksaani nunami?**

Naaggai

Ii

MAKPIRAAQ E

Atqit aglatqiglugit Makpiraaq Bmi ittuat, qulaaniittuq makpiraaq 4mi. Maliglugit aglaksimayuat. Tallimanin inugjakpata ilangnin, atingit tallimat sivulliyuat aglaglugit apiqsuutingnun aasiin nuullutin tuglianun apiqsuutingnun. Puigurnagit aglaksatin arviniliuyuaq inuk aglaksimayuani "INUK 2".

1. **ATIQ**

Makpiraani uvani, aglaglugit atqit **Makpiraaq Btun. Maliglugit aglaksimayuat.** Aasiin kiulugit apiqsuutit **atausillaarlugit** inungit.

INUK 1

Kingulliq atinga

Sivulliq atinga

2. **Angutauva asu arnauva?**

- Angun
- Arnaq

3. **Sumi annivia?**

Nalugupku annivinga, aglaglugu qanittyumik.
Sivuani May 16, 1991, titirlugu 'X'mik ataaniittuanun atinga inuum.

Animavia

Ubluq

Tatqiqsiun

Ukiuq

4. **Una inuk...**

Titirlugu "X"mik atausimun kisanik.

Tamatkuat Inuitlu Itqilitlu katittuat ingilraatun pitqusiangit aturumik ilaliutiligut katitiqtuanun.

- Katitiyuittuq (tuaqataitpa)?
- Katitiqtuak (avinngitpak)?
- Avittuak, aglaan katimayuk suli?
- Avitpak?
- Avayanga maqaiqpa?

5. **Una inuk inuuqatigimavaung tuaqatini aglaan katimanngitpak?**

Inuuqatigiiktuak malruk innuk atautchimiittuak arnarlu angunlu asu malruk arnak asu malruk angutik aglaan katinngituak.

- Ii
 - Naaggai
-

6. **Qanuq ilagivaung una inuk...**

Atinga aglaglugu INUK 1

Titirlugu “X” asu atausitchiamik kiulugu.

Nutaraqsatlu, tiguaqtuatlu nutaraitlu atingit aglaktuksasi paniummata irniummatalu.

Iluanngitekumik, aglaglugu “alla” quliarlugit qanuq ilagiiktuaq Inuk 1-mun.

Ukuat luunniin iluaqtuat “Alla” Inuk 1-mun:

- *angutiqaq asu arnaqaq*
- *uyuruk asu nuaq*
- *tukkumayuaq uinga asu nulianga*
- *ilingni tukkumayuaq irninga asu paninga*
- *savaktinga*
- *angutik asu arnak katimayuak*

INUK 1

INUK 1

INUK 2

- Uinga su nulianga Inuk 1
- Angutautaa asu arnautaa inuuqatigimayaa Inuk 1 (*opposite sex*)
- Inuuqatigiiktuak arnak asu angutik Inuk 1 (*same sex*)
- Irninga asu paninga Inuk 1
- Ningaunga asu ukuanga Inuk 1
- Inrutanga Inuk 1
- Aappaa asu amaamaa Inuk 1
- Sakinga Inuk 1
- Ataataa asu anaanaa Inuk 1
- Angayungit asu nukangit Inuk 1
- Ningaunga asu airaalunga Inuk 1
- Tukcumaviuyuq akiliblutin
- Ilingniittuaq

Alla — Quliarlugu

INUUNIARUTAA UBLUMI

7. Una inuk **ayuqsitpakpa** tusatdjarlukpa, takpiitpa, uqattangava, pisuttangava, tunmigautini sapiliqpakpa, sikuttangava, ilitchiriitpa asu sapiliqpakpa suniarami?

- Ii, ilaanni
- Ii, ayuqsitpaktuaq
- Naaggai

8. Pitdjarlukpa **asu** aamanguyaaqpakpa **asu** anniamava **taimanna piluiqluni sulaiqlunilu** una inuk:

- (a) aimaviani? Ii, ilaanni
 Ii, piluituq
 Naaggai
-
- (b) savagviani asu ilisarviani? Ii, ilaanni
 Ii, piluituq
 Naaggai
 Iluangituq
-
- (c) allanik piniarami, imanna, aullarniarami asu yaraiqsiniarami? Ii, ilaanni
 Ii, piluituq
 Naaggai

PITQUSINGANIK ILITCHURIVIK

9. Sumi nunami animava una inuk?

Atausimik kisianik kiulugu, qangmatun ittuatun nunat.

Animayuq Canadami

- Nfld.Lab.
- P.E.I.
- N.S.
- N.B.
- Quebec
- Ontario
- Manitoba
- Sask.
- Alberta
- B.C.
- Yukon
- N.W.T.
- Nunavut

Canadam silataani animayuq

Kituni nunani aglaglugu

Una inuk inuuniarumi Itqilit nunangani, Apiqsuun 13muglutin.

10. Sumiutaumava nunami una inuk?

Inuumiaqpangman qapsinik nunani aglaglugu, iluaqpan

“Canadamiunnguqtuq” allanin nunanin qaigumi aglaan Canadamun nuutchuktuaq, aglaksimayuq tamaani Maliruliani makpiraani.

- Canadami, animayuq
 - Canadamun, nuuttuaq
- Alla nuna — *Quliarlugu*
-

11. Una inuk qangma, asu nutim qaimayuaq, **allanin nunanin**?
“Allanin nunanin nuuttuaq” (inuuniarvigisuklugu) Canada apiqsuqsimayait angalatchiyuanun nuutchuktuanik.

- Naaggai → **Apiqsuun 13muglutin**
 Ii
-

12. Sumi ukiumi una inuk tikitpa nunagiyamingnin?
Ukiuq _____ *Nalugupku ukiunga, qagiginnarlugu.*

13. Una inuk uqalava Taniktun asu Frenchtun uqaqatigilavigit allat?
Titirlugu “X”mik atausimi kisianik

Taniktun kisianik
 Frenchtun kisianik
 Tamangnik Taniktunlu Frenchtunlu
 Uqayuttuq Taniktunlu Frenchtunlu

14. Allanic uqausiruaqpa, **allangayuanik Taniktun Frenchtunlu**, una inuk uqaqatigilavaung inuk allangayuanik uqausinik?
Ukuanik luunniin Tanngungittuat uqausinganik: Cree, Inuktitut, Ojibway, Montagnais-Naskapi, Mi’kmaq (Micmac), Dakota, Dene, etc.

- Allanic naluyuuq

Asu

Allanic uqalayuuq

15. (a) Sumik uqausinik una inuk uqaruuvakpa aimavingani?

Taniktun

Frenchtun

Alla — *Quliarlugu*

(b) Una inuk uqaruuva allanik uqausinik aimaviani?

Naaggai

Ii, Taniktun

Ii, Frenchtun

Ii, Alla – *Quliarlugu*

16. Sumik uqausinik uqaqaaqpa aimavingni **nutarautilluni suliptauq uingailagaa?**

Una inuk uingailaitkumi ilitqaanginnik uqausinik, aglaglugu tuglianik uqausinik ilitaminik.

Taniktun

Frenchtun

Alla — *Quliarlugu*

Apiqsuqsimavaktuat katillugit nakin qaimammata inuit nutim taimangaaniin 100ni ukiuni sipillugit ilitchuriniaqlutik nakin qaimammata Canadamiut allanin nunanin qaisummata uvunga.

17. Una inuk **sivullingita** nakin nunanin qaiivat?

Sivulliuyuat ungasitqiyauyuat ataatangnin anaanangninlu.

Imannatun, Cree, Ojibway, Mi'kmaq (Micmac), Dene, Blackfoot, Inuit, Métis, Canadamiuq, French, English, German, taimanna.

Allat aglaglugittauq nakin qaimammagaita angyunik aglanik aturlutin.

18. Una inuk Tanngungitpa, ukuanik, North American Itqiliq, Métis asu Inuit?

“Angirumi” (“Ii”), titirlugu angmaluriktuaq quliarlugu kinaummagaan una inuk qangma.

Naaggai → **Tuglianun apiqsuunmuglutin**

Ii, North American Itqiliq

Ii, Métis

Ii, Inuit

Apiqsuun 20muglutin

19. Una inuk:

Titirlugit "X"mik qapsiit iluaqpata asu quliarlugit iluaqtuat.

Ukuanik kangiqsiurviksainik pisuktuat ikayuruklugit savagviit savaktuanik tamainnun inuinnun pitqusiruaqtuat, inuuniarusiruaqtuat inmikunlu uvani Canadami.

Tanik

Chinese

South Asian (e.g., East Indian, Pakistani, Sri Lankan, etc.)

Putdjigiq

Filipino

Latin American

Southeast Asian (e.g., Vietnamese, Cambodian, Malaysian, Laotian, etc.)

Arab

West Asian (e.g., Iranian, Afghan, etc.)

Korean

Japanese

Alla — *Quliarlugu*

20. Una inuk qaimava Itqilinin Inuuniarvianin?

“Angirumi” (“Ii”), kitu Itqilit Inuuniarvianin qaimava?

- Naaggai
- Ii, ilagiyait Itqilit Inuuniarviat

Quliarlugu kitu Itqilit nunangat (imanna, Musqueam)

21. Una inuk Treaty Itqiliuva asu Registered Itqiliuva aglaksimayuani imanna *Itqilit Maliruliangit* Canadamun?

- Naaggai
 - Ii, Treaty Itqiliq asu Registered Itqiliq
-

22. **Kiulugit Apiqsuutit 23min 52mun tamatkuat inuit ukiuruaqtuat 15tun utuqqauviktuatlu. (Inuit tamatkuat “Ukiuqtilaangit” ataaniittuat Apiqsuun 1mi titirtuksani.)**

Aglaglugit tamatkuat kisianik ukiuniktuat 15tun utuqqauviktuatlu (aniyuat sivuani May 16, 1991)

SUMIITILAANGA

23. Nani una inuk inuuva **ukiutqik**, **May 16, 2005**ngurman?

Titirlugu "X" atausimi kisianik.

Taiguqsaq:

Tamatkuanun titiqtuat pingayuani:

Atinga nalunairlugu inuuniarvik, inuuniarvikpak asu Itqilit inuuniarvianik.

Imanna:

- *Lac Brochet 197A, Manitoba, unaunngituq Northlands Band;*
- *Wabamun 133A, Alberta, unaunngituq Paul Band;*
- *Rae-Edzo, Northwest Territories, unaunngituq Dog Rib Rae Band;*
- *Fort Hope 64, Ontario, unaunngituq Eabametoong First Nation;*
- *Mingan, Québec, unaunngituq Les Innus de Ekuanitshit.*

Inuuniaqpaktuugaluaq qangmatun

Inuuniaqpaktuugaluaq **allani** igluni **atdjigiini** inuuniarvingni, inuuniarvikpangni asu Itqilit inuuniarviani

Inuuniaqpaktuugaluaq **allani** inuuniarvingni, inuuniarvikpangmi asu Itqilit inuuniarviani
Canadami

↓

Quliarlugu atinga:

Inuuniarvik, inuuniarvikpak asu Itqilit inuuniarviani

Nunam atinga

Tuyurvik

Inuuniaqtuaq **Canadam silataani**

↓

Quliarlugu nuna

24. Una inuk nani inuumava **tallimani ukiutqiani, May 16, 2001ngurman?**

Titirlugu "X" atausini kisiani.

Taiguqsaq:

Tamatkuanun titiqtuat pingayuani:

Atinga nalunairlugu inuuniarvik, inuuniarvikpak asu Itqilit inuuniarvianik.

Imanna:

- *Lac Brochet 197A, Manitoba, unaunngituq Northlands Band;*
- *Wabamun 133A, Alberta, unaunngituq Paul Band;*
- *Rae-Edzo, Northwest Territories, unaunngituq Dog Rib Rae Band;*
- *Fort Hope 64, Ontario, unaunngituq Eabametoong First Nation;*
- *Mingan, Québec, unaunngituq Les Innus de Ekuanitshit.*

Inuuniaqaktuugaluaq qangmatun

Inuuniaqaktuugaluaq **allani** igluni **atdjigiini** inuuniarvingni, inuuniarvikpangni asu Itqilit inuuniarviani

Inuuniaqaktuugaluaq **allani** inuuniarvingni, inuuniarvikpangmi asu Itqilit inuuniarviani
Canadami

↓

Quliarlugu atinga:

Inuuniarvik, inuuniarvikpak asu Itqilit inuuniarviani

Nunam atinga

Tuyurvik

Inuuniaqtuaq **Canadam silataani**

↓

Quliarlugu nuna

ILANGIK ANIMAVIAK

25. Nani una inuum ilangik animavak?

(a) **Aappak**

Titirlugu "X" asu alla nuna quliarlugu.

Aappak

Aniyuaq Canadami

Aniyuaq Canadam silataani

Quliarlugu nuna

(b) **Amaamak**

Titirlugu "X" asu alla nuna quliarlugu.

Amaamak

Aniyuaq Canadami

Aniyuaq Canadam silataani

Quliarlugu nuna

ILISARNIQ

26. Una inuk ilisarniaqpa **nutaat inuit ilisarvianun** naatchilugit ilisaangit?

Ukuanik ilisaaksanik naatchiva General Educational Development (GED, Adult Basic Education (ABE)).

Nutaat inuit ilisarviani ilisariaqsimava naatchilugit makpiraaniik

- Ii, nutaat inuit ilisarvianuktuaq makpiraaniikluni aasiin
- Ii, nutaat inuit ilisarvianuktuaq makpiraaniikluni naatchitaaniik
- Naaggai

27. Una inuk naatchivagit **Makpiraangit savaaksanik Iisaaqluni** asu **ilisaqsimava savaaniik**?

Titirlugit "X"mik qapsiit iluaqpata asu quliarlugit iluaqtuat.

Imanna:

- *nuyaliqiyi*
- *kaamniq*

Makpiraangit savaaksanik Iisaaqluni asu ilisaqsimava savaaniik

- Ii, Registered Apprenticeship certificate makpiraangit
- Ii, alla trades certificate asu diploma makpiraangit
- Naaggai

28. Una inuk naatchiva ilisarvianin **college, CEGEP, asu alla universityngungituaq** makpiraangit?

Titirlugit "X"mik qapsiit iluaqpata asu quliarlugit iluaqtuat..

Imanna:

- *munaqsiyim ikayuqtinga*
- *maliruliaqtit savaktingit*
- *nutaqqanik munaqsiyuaq*

College, CEGEP asu alla-universityngungituaq makpiraangit

- Ii, certificate asu diploma ilisaamingnin pingasuni tatqiqsiutini
- Ii, certificate asu diploma pingasuani tatqiqsiutini naanngilugu ukiuqtamaan
- Ii, certificate asu diploma ilisaamingnin atausimi asu malrungni ukiuni
- Ii, certificate asu diploma ilisaamingnin malruk ukiuk sipillugik
- Naaggai

29. Una inuk naatchiva **universitymin** makpiraaniikluni ilisaamingnin?

Titirlugit "X"mik qapsiit iluaqpata asu quliarlugit iluaqtua.

University degree, certificate asu diploma

- Ii, certificate asu diploma mikiyuq bachelor levelmin
 - Ii, bachelor's degree (ilaliutilugu LL.B.)
 - Ii, certificate asu diploma angiyuq bachelor levelmin
 - Ii, master's degree
 - Ii, degree taakiinnguqluni ukuanik anniaqtuanun, kigusiqiyi, niryutigun taakti asu iyiliqiyi
 - Ii, doctorate
 - Naaggai
-

30. Sumik anginiqsanik ilisaqsimava una inuk ukuanin degree, certificate asu diplomamik?

Quliammaariglugu. Imanna:

- *savaktuat qiyungnik*
- *aksalikkalik ingniqutinik*
- *savaaksatigun makpiraaliqiyi*
- *munaqsiyi*
- *inungnun ikayuqti*
- *nutaqqanik munaqsiyuaq*
- *nunaktigun angalatchiyuaq*

Aglaglutin angiyuanik aglanik:

COMPUTER ENGINEERING TECHNOLOGY

Anginiqsaq ilisaaksanga makpiraani kluni degree, certificate asu diploma

ASU

- Naaggai certificate asu diploma
(**qutchingniqsauyuq** naatchiyuaq inuit ilisarvianin)

Apiqsuun 32muglutin

31. Sumi inuuniarvingmi asu nunami una inuk naatchivaung **qutchingniqsanik** degree, certificate asu diploma?

Canadami

Nuna aglaglugu

ASU

Canadam silataani

Nuna aglaglugu

32. Una inuk ilisariaqsimava ilisarvingmun, college, CEGEP asu university September 2005ngutinnagu?

Titirlugit "X"mik qapsiit iluaqpata asu quliarlugit iluaqtuat.

- Ii, ilisaqsimayuaq mikiyuanun, nutaannguqtuat ilisarvianun asu nuttat inuit ilisarvianun
- Ii, ilisaqsimayuaq savaanikkun ilisarvianun, college, CEGEP asu alla universityngungittuani
- Ii, universitymuktuq
- Naaggai, ilisariangittuaq ilisarvngmun September 2005mingaaniin

AIMAVINGANI SUVAKPANGMAN

Taiguksaq:

*Apiqsuun uvva pingasuuyuuq apiqsurriaqtuaq summagaanga aimavingani **sanauillutim sivuani** Sunday, May 7min, Saturday, May 13, 2006mun.*

Aimaviani suvakpakpasunik ukuanik luunniin salummarlugu aimavianik, munariluni nutaqqanik suli ikayuqpa innauyuanun. Quliarlugit tamaita sivitulaangat savautimmatdjung, malrungnik piguvit atautilugit.

33. (a) **Sanauillutim sivuani**, qapsinik ikaarnini una inuk savakpa **akiliusiannigbluni**, silami savagumi asu iglum iluani savakkumi ikayuq; ugit allt aimavingniittuat, asu allanun?

Ukuanik savagumi: niqliurumi, aksaligaq salummarupku, iqaqsigumi annuraanik, qiyungnik qubluigumi, ivgit miklipkarlugit, niuviriaqtuaq, sannaiyaqtuaq aimavingni, allaniglu

- Pisuittuq
 - Tallimani ikaarnini isukkayuittuq
 - 5min 14mun ikaarniit
 - 15min 29mun ikaarniit
 - 30min 59mun ikaarniit
 - 60tun ikaarniit sipillugit
-

- (b) **Sanauillutim sivuani**, qapsini ikaarnini una inuk munaqsimava nutaranginnik asu qapsinik nutaqqanik munaqsimavigit, asu allam nutarangit munarivakpa **akiliusiayuilluaqluni**?

Ukuanik savagumi: uaqturlugit asu piuyaqatigilugit nutaqqat mikiyuanik, aallugit akalikkakun nutaqqat piuyarvianun asu ikayurlugit ilisaamingnik, uqaqatigilugit luunniin nutauyuat inuit ayursinmata, allanik luunniin.

- Pisuittuq
 - Tallimani ikaarnini isukkayuittuq
 - 5min 14mun ikaarniit
 - 15min 29mun ikaarniit
 - 30min 59mun ikaarniit
 - 60tun ikaarniit sipillugit
-

- (c) **Sanauillutim sivuani**, qapsinik ikaarnini una inuk savaksimava **akiliusiayuilluaqluni** ikayuqlugit innauyuat?

Ukuanik savagumi: ilani ikayurlugu innauyuaq sumik ikayuqsiurman, itiriaqtuqlugit innauyuat, uqaqatigilugit ququarvikun, ikayurlugit niuviriarumik, maniruarvingmuutilugit asu nalunairlugit marasingit, allaniglu.

- Pisuittuq
 - Tallimani ikaarnini isukkayuittuq
 - 5min 9mun ikaarniit
 - 10min 19mun ikaarniit
 - 20tun ikaarniit sipillugit
-

SAVAKPANGMAN AKILIUSIAQLUNI

Apiqsurniaqtuaq savagumi akiliusiarluni.

34. Sanauillutim sivuani, qapsini ikaarnini una inuk savakpa akiliusiarluni **asu** inmigun-savaaruaqpan?

Tamaita ikaarniit ilaliutilugit savakpangma akiliusiarluni asu inmigun-savaaruarumi savangman sanasuillutim sivuani.

Ilagilugit:

- *savaktuaq akiliusiaqluni, atuusiaqluni maningnik;*
- *miquqluni, tunigibluni asu simmiqturluni pilianginnik;*
- *inmikun savaaruaqtuaq;*
- *naniriaqtuqtuaq, anguniaqtuarlu iqaluksiuqtuarlu (alianaigusukluni kisianik);*
- *sannaiyarlugit atuaksat anguniarnirmun, iqalliarnirmun asu naniriaqtunirmun;*
- *aullauyiyuaq inungnik.*

Inugiaktiilaangit ikaarnit (qaglilugu ikaarniq)

_____ → **Apiqsuun 40muglutin**

ASU

Suittuq → **Apiqsuutim tuglianuglutin**

35. Sanauillutim sivuani, una inuk savangaiqpa sivikkitumik asu aullamava savaamingnin?

Titirlugu "X" atausimun kisianik.

- Naaggai
 - Ii, maqaiqsimayuaq sivikituumik aglaan utirniaqtuaq savaamingnun
 - Ii, yaraiqsimayuaq, anniamayuaq, nutqaqsimayuaq savaamingnin, asu suvagani savanngituq
-

36. Sanauillutim sivuani, una inuk nutaanik savaanikpa isagutiniaqlugu tatqiqsiutini atausiq naatkumi?

- Naaggai
 - Ii
-

37. Una inuk qiniqsimava savaanik akilisuuyuanik **atausimi tatqiqsiutini qiniqsimava savaanik?**

Ukuatun, savaaksaqsuqsimava savaktiksaqsuuringmi, apiqsuqsimava savagvingnun, kiuva savaktiksaqsuqtuanun makpiraatigun?

Titirlugu "X" atausimun kisianik.

- Naaggai → **Apiqsuun 39muglutin**
- Ii, qiniqsimayuaq savaanik
- Ii, qiniqsimayuaq savaaksanik ublum avvangani savagvingnik (30tun ikaarniit apqusaarnagit atausimi sanasuillutini)

38. Una inuk savaakkirniaraluaqpa **sanasuillutim sivuani** savaanik paqitkumi?

Titirlugu "X" atausimun kisianik.

- Ii, savaakkirniaraluaqtuaq
- Naaggai, savaaguaqtuaq
- Naaggai, anniamayuaq asu anniqluni
- Naaggai, ilangit munarisimablugit savanngituaq
- Naaggai, ilisaqsimayuaq
- Naaggai, allanik pigami

39. Qanga una inuk savakpa akiliusiaqluni **asu** inmigun-savaksimava, qapsisianik ubluni uunniin?

Titirlugu "X" atausimun kisianik.

- 2006mi → **Apiqsuunmun tuglianuglutin**
 - 2005mi → **Apiqsuunmun tuglianuglutin**
 - Sivuani 2005 → **Apiqsuun 51muglutin**
 - Pisuittuq → **Apiqsuun 51muglutin**
-

Taiguqsaq: Apiqsuutit 40min 48mun apiqsuqtut una inuk savakpangmagaan sanasuillutin sivuani.

*Una inuk savaanngitkumi sanasuillutim sivuani, quliarlug savakpangman sivituyuaniksani January 1, 2005mingaaniin. Qapsisianik savaaksaruarumi sanasuillutim sivuani, quliarlugit savaanganik piruaqtuanik **inugiakqiyani ikaarninik.***

40. Kimun una inuk savaksimava?

Tamatkuat inmigun-savaaruatuat, quliarlugu savaanga atinga. Atiruannngitkumi, atinga inuk aglaglugu.

Imanna angiyuanik aglaanik aglaglutin:

Atinga savagvia, kavamani asu savavik, allaniglu.

A B C C O N C R E T E P R O D U C T S L I M I T E D

Atinga savagvia, kavamani asu savavik, allaniglu.

Naniitilaanga, savagvik, ittuaq, allani. (iluarumi)

41. Qanusinik savakpakpat tamaani savagvingmi?

Quliarlugit. Imanna:

- *nutaanik igluliuqtuat*
- *Itqilit palisimangit*
- *iqaluksiuqtit, naniriaqtuqtit*
- *ilisarvik mikiyuanun nutaqqanun*
- *inuuniarvingmi anniaqtuanik munaqsiyuat*
- *agyaktit aksalikkakun*
- *sanauyaliuqtit inmikkun*
- *nuyaliqiyi*

Qanisinik savakpakpat tamaani savagvingmi

42. Sumik savaaruaqpa una inuk?

Quliammaariglugu. Imanna:

- *kaamniq*
- *palisimaq*
- *naniriaqtuqti*
- *ilisautdji nutaqqanun mikiyuanun*
- *inuuniarvingmi munaqsiyi*
- *aksaligaqti*
- *sanauyaliuqti*
- *nuyaliqiyi*

(Anguyaktini savagumi, quliarlugu.)

Savaanga

43. Uvani savaani, suvakpakpa una inuk?

Quliammaariglugu. Imanna:

- *igluliuqti*
- *malirulianik angalatchiyi*
- *amiiyarniq niryutinik*
- *ilisautdjiyuaq grade 2mik*
- *ikayuqti anniaqtuanun*
- *aksaligaqti*
- *sanauyaliuqti uyarangnik*
- *nutchaniq qiuqtuaq*

Savaaksangit sivulliit

44. Tamaani savaani, una inuk suvakpa sivuliqlugu:

Titirlugu "X" mik atausimun kisianik.

- akiliusiaqluni savaksimava? → **Apiqsuun 46muglutin**
- akiliusiannigibluni savakpa tuaqainun asu alla ilanginnun asu nunanik savaktuanik? → **Apiqsuun 46muglutin**
- inmigun-savaaruqpa savaktinik allanik pisuilluni (avayailluni asu allanik savaqatiruaqpa)?
- inmigun-savaaruqpa savaktinikluni allanik (avayailluni asu allanik savaqatiruaqpa)?

45. Inmigun-savakpakumi una inuk savaanga aglaksimava makpiraanun?

- Naaggai
- Ii

46. Sumi iglumi savakpakpa una inuk savagami?

Taiguqsaq:

Tamatkuanun titiqtuat sitamanun:

Atinga nalunairlugu inuuniarvik, inuuniarvikpak asu Itqilit inuuniarvianik.

Imanna:

- *Lac Brochet 197A, Manitoba, unaunngituq Northlands Band;*
- *Wabamun 133A, Alberta, unaunngituq Paul Band;*
- *Rae-Edzo, Northwest Territories, unaunngituq Dog Rib Rae Band;*
- *Fort Hope 64, Ontario, unaunngituq Eabametoong First Nation;*
- *Mingan, Québec, unaunngituq Les Innus de Ekuanitshit.*

Savagvia ininga allagumi ataninganin savagvianun, aglaglugu sumi inimi una inuk savakpangman (imanna: iliautdjiyit aglaksaraat ilisarviat ininga atinga, katimaviat aglangnagu ilisarvium).

- Aimaviani savaktuaq (ilaliutilugit farmsnguyuat) → **Apiqsuun 48muglutin**
- Savaktuaq silaani Canadam → **Apiqsuun 48muglutin**
- Iningnik atiruaqtuanik pimasuittuq → **Apiqsuun 47muglutin**
- Savakpaktuaq ataani ittuaq savaani:

Aglaglugu atinga savagvia

Apqutim atinga

Inuuniarvik, inuuniarvikpak asu Itqilit nunangani

Nunani / Sumi

Tuyurvik

47. Qanuq savagvianukpakpa una inuk?

Una inuk qapsinik aulavakpagumi savaanganun, aglaglugu kitu atuguuyuanik.

- Aksaligaq — aqulluni
- Aksaligaq — aqutiruaqluni
- Inuit taimata aulaviksait (e.g., bus, streetcar, subway, light-rail transit, commuter train, ferry)
- Pisukluni
- Paisikaqluni
- Paisikaqluni ingniqutiruaqtuanik
- Taximik
- Allakkuaqluni aulavaktuaq

48. (a) uvani savaani, sunik uqausinik uqaruuva?

- Taniktun
- Frenchtun

Alla — *Quliarlugu*

(b) Allanic uqausinik aturuuva una inuk savaktilluni?

- Naaggai
- Ii, Taniktun
- Ii, Frenchtun

Ii, Alla — *Quliarlugu*

49. Qapsini sanasuillutini una inuk savaksimava **2005mi**?

Aglaglugit tamaita savaangit kisitchilugit sanasuillutit savakpakumi akiliusiaqluni inmigun-savakpakumilu ukiungani 2005.

*Ilaliutilugit **sanasuillutit tamatkuat** una inuk savaarimagit:*

- ***yaraiqsimayuaq** asu akiliusiaqluni anniangamayuaq*
- *savaktuaq **ubluq tamaan** asu ublum avvangani;*
- *savaktuaq **akiliusiaqluni savaanganin**;*
- ***inmigun-savaksimayuaq**;*
- *savaksimayuaq ikayuqluni **ilangit farmngani asu savaangani aglaan akiliusiayuittuq** iluririluni.*

Pisuittuq → **Apiqsuun 51muglutin**

ASU

← Sanasuillutit inugiaktilaangit

50. Ukuani **sanasuillutini**, una inuk savakpa **ubluq tamaan asu ublum avvangani**?

Titirlugu "X"atausimi kisiani

- Ubluq tamaan (30tun ikaarniit atausimi sanasuillutimi)
 - Ubluq avvangani (inugianngituq 30tun ikaarnini atausimi sanasuillutimi)
-

MANINNANGNIARUTINGIT 2005MI

51. Sivitunaarniaqlugu, inuit uqallautilagait Statistics Canadatkut atulagait makpiraangit kavamatkut maninnangniarutaitigun aglaksimayuat income tax makpiraanginni kiusunngitkupku **Apiqsuun 52**.

- ***Una iluaqtuat tamatkuanun makpiraanginnik aturumik tax returnkunik ukiungani December 31, 2005.***
- *Aturniaraat makpiraatin ukuanun kisianik ilitchuriniaqlutik.*

Una inuk uqallautimavigit Statistics Canadakut atulagmagaata makpiraata akiliusiarutik aglagaqtuanik income taxkunik ukiungani December 31, 2005?

- Ii → Inuk 1 angitquq. **Apiqsuun 53muglutin**
 - Naaggai → **Apiqsuun 52muglutin**
-

52. Nunngutaani ukiunga December 31, 2005, una inuk akiliusiaqpa aglaksimayuanin ataaniittuanin?

Kiulutin “Ii” asu “Naaggai” tamainnun. Kiuguvit “Ii”, akinga aglaglugu, maninnangniangitkumi, titirlugu “Maninnangniangittuq”.

(a) Una inuk akiliusiaqpa **maningmik**, *ilaliutilugu tamaita, taxable benefits, research grants, royalties, allathu. (ilaliutilugit akiliusaingit maqaiyaqtinnagit maniit)?*

Ii

➤ \$ _____ .00

Naaggai

(b) Una inuk maninnangiaqpa asu maninnangniangitpa **inmigun-savaaruagtuanin farmngani** ukiungani 2005, (*ilaliutilugit akiliusaingit maqaiyaqtinnagit maniit*)?

Ii

➤ \$ _____ .00

Maninnangniangittuq

Naaggai

(c) Una inuk maninnangniaqpaqpa asu maninnangniayuitpa savaanginnin **farmngungittuanin inmikun-savaaruagtuaq** ukiungani 2005, *naniriaqturnirmin, miquangitigun asu savaaruagtuaq aullatyanginnik?*

Ii

➤ \$ _____ .00

Maninnangniangittuq

Naaggai

(d) Una inuk akiliusiapakpa **nutaqqanik**, *ukuanik child tax benefits, family allowances* (federal, provincialkuninlu territorialkuninlu)?

Ii

➤ \$ _____ .00

Naaggai

(e) Una inuk akiliusiaqpaqpa **Innauyuanun akiliusianginnin, Guaranteed Income Supplement, Akiliusianik** asu **Akiliusiat tuaqataigtuanun** *federal kavamanin kisianik (provincialkut akiliusiarumik aglaksarait (h))*

Ii

➤ \$ _____ .00

Naaggai

(f) Una inuk akiliusiaqpakpa **Canada Pension Plan**min asu **Quebec Pension Plan**min?

Ii

➤ \$ _____ .00

Naaggai

(g) Una inuk akiliusiaqpakpa ukuanin **Employment Insurance** (*tamatkilugit taxmik maqaiqtinnagit*)?

Ii

➤ \$ _____ .00

Naaggai

(h) Una inuk akiliusiaqsimava **allanin governmentkunnin**, *ukuanin provincial akiliusianginnin asu aituqpatdjung maningnik GST/QST/HST credit, provincial tax credits, workers' compensation, veterans' pensions, welfare payments?*

Ii

➤ \$ _____ .00

Naaggai

(i) Una inuk akiliusiaqpa ukuanin **dividends, interest** on bonds, deposits and savings certificates, asu **allanin investment income**, *ukuatun net rents from real estate, interest from mortgages? Ilaliutinagit angiyuat suralitin.*

Ii

➤ \$ _____ .00

Maninnangnianngittuq

Naaggai

(j) Una inuk akiliusiaqpakpa ukuanin **retirement pensions, superannuation** asu **annuities**, *ilaliutilugit RRSPs and RRIFs? Ilaliutinagit piguvit maningnin pension plan asu RRSPmin.*

Ii

➤ \$ _____ .00

Naaggai

(k) Una inuk akiliusiaqpakpa **allanin akiliusiaqtuanin** ukiungani 2005, *ukuanik treaty money, alimony, child support, scholarships?*

Ii

➤ \$ _____ .00

Naaggai

Qanusinik una inuk akiliusiaqpa TAMATKILUGIT AKILIUSIANGIT 2005mi aglaglugit?

Ii

➤ \$ _____ .00

Maninnangniangittuq

Naaggai

Una inuk qanusinik akiliva INCOME TAXNIK 2005MI akiliusainginnin (federal, provincialkutlu territorialkutlu)?

▶ \$ _____ .00

Uvani apiqsuunmi ilaliutisarin tamaita inuuyuat uvani tamatkuatlu ilaliutilugit 15tun ukiuniktuat nutauviktuatlu. Kiuguvit allam inuk kiugutiksanginni apiqsursaritin sivuani suginmagaata.

53. Una *Statistics Act maliruliangit* uqallautisukkaasi allanun qulialaittuat apiqsuramik ilingnun. Titirupku kisianik “Iimik” uvunga apiqsuunmun taigulagaat allat, 92 ukiut apqusaarmata kisianik 2006 Censusmin. Titiupku “Naaggaimik” asu agalangitkupku aglagviksan, quliaqtatin allanun qulialaitkaat allat taigulaitkaatlu.

Una inuk angiqpa allat taigulagaanun 2006 Census kiuggutit taigulagait ukiungani kisiani 2098 (92 ukiut apqusaarumik kisianik)?

Ii

Naaggai

MAKPIRAAQ F

Qangma apiqsurniaqtuat igluktigun.

Uqaqsimayuat **igluktigun allanik** upkualik iglum silaataani **inmigun upkualik** silataanin asu paalik itirnaqtuanik iglum iluanin. Itilaittuq allam igluanun itiqsarumi aimavianun.

H1. Kina akilitpakpaung mortgage, taxes, qullit, allaniglu, una iglungnun?

Qapsit akilitpakpata titirlugu uvunga, titirlugu "X"mik tamainnun iluaqtuanun.

- Inuk 1
- Inuk 2
- Inuk 3
- Inuk 4
- Inuk 5
- Inuk atinga aglaksimayuaq apiqsuutini ukuani inuuvaktuaq uvani
- Inuk uvani iglumi inuusuittuq

H2. *Apiqsuun H2 (a) apiqsurlugu inuugumi Itqilit nunanganni asu Itqilit inuuniarviani. Iluanngitkumi, Apiqsuun H2 (b)muglutin.*

(a) **Una igluuva Itqilit katimavinginnun, atuqsimavaung asu pimavaung inminik asu allam pia uvaniittuaq inuk?**

- Itqilit igluat → **Apiqsuun H3muglutin**
- Pimayaa inminik
- Atuqsimavaung

(b) **Una iglu atuqsimavaung asu pimavaung inminik alla inuuyuaq uvani iglumi?**

- Pimagaa
- Atuqsimayaa

H3. (a) **Qapsinik iniksaruaqpa una iglu?**

Ilaliutilugu niqliurvik, sinigviit, iglum qulaanni iniksaq asu iglum ataani iniksaq, allatlu.

Ilaliutinagit quiyaqturviit, pisugviit asu qanittat.

_____ ← Qapsit init

(b) **Qapsit init sigigviuvat?**

_____ ← Qapsit sinigviit

H4. Sumi una iglu nappaqpa?

Titirlugu sumi una iglu napparmagaan naatdjutaanik, ilaliutinagu tutqisargupku, allanik ininik ilagigupku allanguqtigupkulu. Nalugumiung ukiunga, qagliginnarlugu.

- 1920 asu sivuani
- 1921-1945
- 1946-1960
- 1961-1970
- 1971-1980
- 1981-1985
- 1986-1990
- 1991-1995
- 1996-2000
- 2001-2006

H5. Una iglu tutqiksaruaqpa sunik?

Ilaliutinagit allanik pisukkumi tutqiksaiyaksanik asu ininik allanik pisukkumi.

- Naaggai, kisimi **tuqiksaksat mikiyuat** pilayuq (mingulirlugu, ingnirvik saummaaksaa, allaniglu.)
 - Ii, **mikiyuunik tutqiksaksat** (natirmun tutqiksaksat, qilanganunlu, tunmiruatanik, tiguviit asu iglum silataa, allaniglu.)
 - Ii, **angiumik tutqiksaksat** (tuqlungit asu qulliit alruyangit, tutqiksaksat iglum iluani, natinga asu qulaanga allaniglu.)
-

Ilvit asu alla inuuniaqtuaq uvani iglumi savakpakpisi farmngani angalatchiblugulu?

Kiugumi "Ii", titirlugu uvunga aasiin nuullutin Makpiraaq Gmun. Kiugumi "naaggai", apiqsuun H6-muglutin.

H6. Una iglumun, qanusinik akilitpakpa, atausimi UKIUMI akilitpaktuaq (12ni tatqiqsiutini) uvunga:

(a) qulliinun?

- Akilisuittuq
 Ilaliutilugit akilitdjutingit iglumun asu allanun

ASU \$ _____ .00 atausimi ukiumi

(b) uqsuryuaq, kasalliq, aluaq, qiyuk asu allanik?

- Akilisuittuq
 Ilaliutilugit akilitdjutingit iglumun asu allanun

ASU \$ _____ .00 atausimi ukiumi

(c) imiq asu allanik allanun atuaksanun?

- Akilisuittuq
 Ilaliutilugit akilitdjutingit iglumun asu allanun

ASU \$ _____ .00 atausimi ukiumi

Kiugumi "Itqilit iglungit" titirumiungi Apiqsuun H2 (a), Makpiraaq G tugliani makpiraanun. Kiugumi "Atuqsimagaa" titirumiung Apiqsuun H2 (a) asu H2 (b), Nuullutin Apiqsuun H7mun. Kiugumi "Pimagiyaa" titirumiung Apiqsuun H2(a) asu H2 (b), Nuullutin Apiqsuun H8mun.

H7. Tamatkuanun ATUQSIMAYUAT kisianik:

Qanusitun atausimi tatqiqsiutimi akilitpakpa una iglunun?

- Atuqsimayaa akilisuilluaqlugu

ASU \$ _____ .00 atausimi tatqiqsiutimi

H8. Pimagaat inmikun, kiulugit ukuat (a) mingaaniin (f) mun aglaan:

(a) Qanusitun akilitpakpa atausimi **tatqiqsiunmi** asu akilipakpan unamun igluanun?

Akilisuittuq → **Nuullutin (c)**mun

ASU \$ _____ .00 atausimi tatqiqsiunmi

(b) Ukuat nunanginnun taxesnguyuat (inuuniarviani asu ilisarviani) ilaliutivagit aglaanginnun part (a)mun?

Ii → **Nuullutin (d)**mun

Naaggai

(c) Qanusitun akilitpakpa **atausimi ukiumi** nunanginnun taxesnguyuat (inuuniarviani asu ilisarviani) una iglumun?

Akilisuittuq

ASU \$ _____ .00 atausimi ukiumi

(d) Tuniniarupku qangma una iglu, qanusitun tuniniaraluaqpiung?

\$ _____ .00

(e) Una iglu ilagimava condominiumkunun?

Ii → **Nuullutin (f)**mun

Naaggai → **Makpiraaq Gmuglutin tuglianun makpiraanun**

(f) Atausimi **tatqiqsiunmi** qanuqtun akilitpakpa (condominium fee)?

Akilisuittuq

ASU \$ _____ .00 atausimi tatqiqsiunmi

MAKPIRAAQ G

**Quyanainnirlugu apiqsuqtan kiumagami apiqsuravit,
aasiin taiguqlugu aglaktat ataani ittuat.**

ISUMANGIT

**Apiqsulayutin takusukkupsiung agallangit kiuggutin
uvunga 2006 inungnun Apiqsuutit November
2006ngurpan. Pisukkuvit, uqallautilagipkin nani
aglaktuksatin aglagukkuvit.**

**Apiqsurumi kiuyuaq, ukuat aitturlugit: Privacy
Coordinator, Statistics Canada, 25th floor, R.H. Coats
Building, Ottawa, Ontario K1A 0T6.**

MALIRULIALIUQTIT QULIALAITTUT QULIARAVIT

Allanun qulialaittuat taigulaitkaitlu malirulianganni aglaksimamman. Tamaita Statistics Canada savaktingit qulialaitkait kituliqaanun. Apiqsuqaarnatin allanun qulialaitkait kiuggutisi savanngittuat Statistics Canadami apiqsuqaarlutin sulaittut.

Kiuggutiksi apiqsuutikkun tuvvaqturniarait sumun pitchiriiyausirlugit alla taiguqlaittuanun.
